

Obligacje w polityce rachunkowości banków spółdzielczych

Lukasz Szydelko*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest wskazanie możliwości dostosowania i rozszerzenia rozwiązań w zakresie polityki rachunkowości banków spółdzielczych, szczególnie w obszarze klasyfikacji, reklasyfikacji i wyceny bilansowej obligacji. *Metodologia badania* – w artykule wykorzystano krytyczny przegląd literatury i aktów prawnych oraz metodę rozumowania przez analogie. *Wynik* – wskazano możliwości klasyfikacji i reklasyfikacji obligacji w polityce rachunkowości banków spółdzielczych. Szczególny nacisk położono na zastosowanie metody wartości godziwej w wycenie bilansowej obligacji. *Oryginalność/Wartość* – opracowanie wypełniło zidentyfikowaną lukę poznawczą.

Słowa kluczowe: klasyfikacja obligacji; reklasyfikacja obligacji; wycena bilansowa obligacji w banku spółdzielczym

Wprowadzenie

Banki spółdzielcze w Polsce coraz więcej środków przeznaczają na zakupy papierów wartościowych. W ich portfelach dominują obligacje i bony NBP. Wśród obligacji duży udział zajmują obligacje skarbowe, w mniejszym zakresie komunalne, spółdzielcze i korporacyjne.

W praktyce banki spółdzielcze nabywają obligacje z kuponami odsetkowymi, dyskontem, dyskontem i kuponami odsetkowymi oraz z premią i kuponami odsetkowymi.

Banki spółdzielcze mogą być również emitentami obligacji. Działają w tym zakresie na podstawie ustawy o obligacjach (Dz.U. 2015, poz. 238).

Rosnące zainteresowanie obligacjami przekłada się również na rozwiązania w rachunkowości tych instytucji, dlatego celem artykułu jest wskazanie możliwości dostosowania i rozszerzenia rozwiązań w zakresie polityki rachunkowości, szczególnie w obszarze klasyfikacji, reklasyfikacji i wyceny bilansowej obligacji.

W pracy wykorzystano krytyczny przegląd literatury i aktów prawnych oraz metodę rozumowania przez analogie.

1. Polityka rachunkowości w banku spółdzielczym

Banki spółdzielcze podlegają przepisom prawa bilansowego oraz prowadzą księgi rachunkowe i sporządzają sprawozdanie finansowe. Rachunkowość finansowa w tych jednostkach została uregulowana ustawą o rachunkowości (Dz.U. 2013, poz. 330, z późn. zm.) oraz

* dr Łukasz Szydelko, Politechnika Rzeszowska al. Powstańców Warszawy 12, 35–959 Rzeszów, e-mail: lukaszsz@prz.edu.pl

specjalnymi rozporządzeniami m.in. dotyczącymi szczególnych zasad rachunkowości banków oraz wzorcowego planu kont dla banków (Dz.U. 2013, poz. 329; Dz.U. 2011, poz. 1082). W sytuacji braku pewnych rozwiązań prawnych w tych przepisach banki spółdzielcze powinny sięgnąć po Krajowe Standardy Rachunkowości, a w razie gdy ich nie opracowano to do Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Szczególne miejsce w rachunkowości banków spółdzielczych zajmuje polityka rachunkowości. Jej założenia i treść powinny być zharmonizowane z celami przyjętymi do realizacji przez zarząd banku spółdzielczego.

Politykę rachunkowości można zdefiniować na wiele sposobów. Często określa się ją jako sztukę. W tym ujęciu polityka rachunkowości polega na wykorzystaniu istniejących możliwości w zakresie praw wyboru zasad i sposobów prowadzenia rachunkowości, najbardziej odpowiednich z punktu widzenia interesów jednostki (Nowak, 2011, s. 440).

Niektórzy autorzy zwracają uwagę na obszar związany z tworzeniem dokumentacji polityki rachunkowości. Jednostki powinny uwzględnić specyfikę swojej działalności i wybrać te rozwiązania, które są dla nich najważniejsze z punktu widzenia realizowanej strategii rozwoju (Hendriksen, van Breda, 2002, s. 250). Zarządy tych jednostek (naczelne kierownictwo) powinny w tym zakresie opracować dokument, który będzie zgodny jednocześnie z przyjętą misją, wizją i strategią (Chluska, 2011, s. 44).

Polityka rachunkowości zgodnie z art. 3, ust. 1, pkt. 11 ustawy o rachunkowości (Dz.U. 2013, poz. 330, z późn. zm.) rozumiana jest jako wybrane i stosowane przez jednostkę rozwiązania dopuszczone ustawą, w tym także określone w MSR, zapewniające wymaganą jakość sprawozdań finansowych. Należy przy tym zwrócić uwagę na to, że za prawidłowe uznaje się wykorzystanie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości w taki sposób, by możliwe było rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki. Zachowanie wysokiego poziomu jakości możliwe jest również w sytuacji przyjęcia dopuszczalnych uproszczeń w obszarze zasad (polityki) rachunkowości.

Zakres polityki rachunkowości został określony w art. 10, ust. 1 ustawy o rachunkowości (Dz.U. 2013, poz. 330, z późn. zm.). Każda jednostka (zobligowana) powinna posiadać dokumentację w języku polskim, dotyczącą:

1. Określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych.
2. Metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego.
3. Sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej:
 - a) zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej;
 - b) wykazu ksiąg rachunkowych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera – wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych;
 - c) opisu systemu przetwarzania danych.
4. Systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów.

W przypadku banków spółdzielczych przy ustalaniu zakresu polityki rachunkowości należy również uwzględnić fakt pozostawania poszczególnych banków w zrzeszeniach. W Polsce istnieją dwie takie struktury. Pierwsze zrzeszenie zostało utworzone w ramach Banku Polskiej Spółdzielczości. W grupie znajduje się 358 banków spółdzielczych, 2 banki współpracujące oraz bank BPS S.A. W ramach drugiej struktury tj. Spółdzielczej Grupy Bankowej funkcjonuje 202 banki spółdzielcze oraz SGB-Bank S.A.

Banki zrzeszające tworzą tzw. wzorcowe zasady rachunkowości dla banków zrzeszonych. Dokumenty te opracowane są na podstawie ustawy o rachunkowości (Dz.U. 2013, poz. 330, z późn. zm.) i ustawy prawo bankowe (Dz.U. 2015, poz. 128), jak również rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2013, poz. 329), zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2015, poz. 2066) i szczególnych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. 2001, poz. 1674, z późn. zm.).

We wzorcowych zasadach rachunkowości dla banków spółdzielczych najczęściej ujmuje się następujące rozdziały (Uchwała Zarządu Banku BPS S.A. Nr 81/14/ABC/DRS/2011 z dnia 13 września 2011 r. z późniejszymi zmianami):

1. Przepisy ogólne.
2. Organizację rachunkowości.
3. Inwentaryzację.
4. Ujmowanie i wycenę aktywów i zobowiązań oraz ustalanie wyniku finansowego.
5. Sprawozdawczość finansową.
6. Przechowywanie i ochronę danych.

Z punktu widzenia obligacji występujących w bankach spółdzielczych kluczowe znaczenie mają rozdziały związane z organizacją rachunkowości (w tym powiązanie z planem kont głównie w obszarze zespołów kont „4”, „5”, „6”, „7” i „8”) oraz ujmowaniem i wyceną aktywów i zobowiązań (aktywów i zobowiązań finansowych) oraz ustaleniem wyniku finansowego. W polityce rachunkowości należy także szczegółowo określić możliwości klasyfikacji i reklasyfikacji obligacji, ich wyceny bilansowej oraz sposobu rozliczenia powstałych różnic z wyceny.

Banki spółdzielcze mogą zmieniać przyjęte zasady (politykę) rachunkowości ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego na inne, które zostały ujęte w ustawie o rachunkowości. Zmiany te mogą być spowodowane np. nowymi przepisami o rachunkowości, koniecznością uwzględnienia wytycznych po badaniach sprawozdań finansowych czy potrzebą dostosowania się do rozwiązań stosowanych w grupie kapitałowej (Krzywda, 2013, s. 22–23). W bankach spółdzielczych to dostosowanie następuje głównie do wymagań banku zrzeszającego.

2. Klasyfikacja i reklasyfikacja obligacji dla celów bilansowych w bankach spółdzielczych

Przy klasyfikacji zakupionych obligacji do odpowiednich kategorii w bankach spółdzielczych kluczowe jest ustalenie celu i horyzontu inwestycyjnego. Podobnie jest przy emisji obligacji.

W praktyce banki spółdzielcze nabyte obligacje utrzymują w portfelu przez okres dłuższy niż trzy miesiące, rzadko natomiast są przedstawiane do wykupu (zamknięcie pozycji na obligacjach następuje przed terminem wykupu). Odsetek banków spółdzielczych naby-

wających obligacje z celem utrzymania ich do terminu wykupu jest niewielki. Natomiast z doświadczeń i obserwacji autora wynika, że transakcje krótkoterminowe (spekulacyjne) na obligacjach do trzech miesięcy w tych jednostkach nie występują lub pojawiają się marginalnie.

Banki spółdzielcze emitują obligacje z zamiarem wykupu ich zgodnie z warunkami emisji (termin wykupu jest z góry znany i zależy od czasu na jaki obligacje zostały wyemitowane). Rzadko zdarzają się w tych jednostkach sytuacje wcześniejszego wykupu.

Zgodnie z par. 30 ust.1 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2013, poz. 329) aktywa i zobowiązanie finansowe klasyfikuje się w dniu nabycia lub powstania do następujących kategorii:

1. Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu.
2. Kredyty i pożyczki oraz inne należności banku.
3. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności.
4. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Obligacje nabyte przez banki spółdzielcze w praktyce mogą zostać zakwalifikowane do kategorii 1, 3 lub 4. Przy czym w przypadku wariantu 1 przy wprowadzeniu do ksiąg rachunkowych za punkt odniesienia przyjmuje się cenę zakupu. W pozostałych przypadkach, jeżeli obligacje zostały zakwalifikowane do kategorii 3 lub 4 to są wprowadzane do ksiąg rachunkowych w cenie nabycia.

Jeżeli obligacje zostały nabyte lub powstały w celu uzyskania korzyści ekonomicznych w wyniku krótkoterminowych (do trzech miesięcy) zmian cen lub innych zmiennych, należy zaliczyć je do aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu.

Do kategorii aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy można zaliczyć obligacje zakwalifikowane jako aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu. Banki spółdzielcze mogą do tej grupy również wprowadzić obligacje, jeżeli będą spełnione przesłanki zgodnie z par. 1, ust. 15 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2013, poz. 329). W praktyce banki spółdzielcze rzadko kwalifikują do tych kategorii obligacje. Przyczyną tego jest w wielu przypadkach zbyt krótki horyzont inwestycyjny (trzy miesiące).

Nabyte obligacje przez banki spółdzielcze, w sytuacji utrzymywania ich do terminu wykupu i przy założeniu określonych lub możliwych do określenia płatności oraz ustalonym terminie zapadalności mogą zostać zakwalifikowane do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności. Niestety praktyka pokazuje, że tego typu rozwiązanie nie jest często stosowane w tych jednostkach, dlatego że w wielu przypadkach nie mogą sobie one pozwolić na zamrożenie kapitału na długi okres czasu. Oprócz tego banki spółdzielcze narażone są na negatywne konsekwencje, w przypadku sprzedaży tych papierów wartościowych przed terminem wykupu.

Banki spółdzielcze najczęściej kwalifikują nabyte obligacje do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Jeżeli zakupione papiery wartościowe są wprowadzane do tej kategorii, to z pewnością powinny zostać spełnione pewne założenia. Obligacje nie mogą zostać zakwalifikowane do grupy 1, 2 lub 3. Oznacza to, że zakupione obligacje powinny być utrzymywane w księgach rachunkowych powyżej trzech miesięcy, a ich sprzedaż musi nastąpić przed terminem wykupu. Dzięki takiemu rozwiązaniu banki spółdzielcze zyskują dużą elastyczność działania w zakresie zamrożonego kapitału.

W polityce rachunkowości banków spółdzielczych powinny zostać wskazane możliwości w zakresie reklasyfikacji obligacji. Zostały one przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1

Możliwości w zakresie reklasyfikacji obligacji

Grupa	AFIZFWWWG w tym AFIZFPDO**	AFUDTZ**	AFDDS**
AFIZFWWWG w tym AFIZFPDO*	X	Istnieje możliwość reklasyfikacji zgodnie z rozporządzeniem	Istnieje możliwość reklasyfikacji zgodnie z rozporządzeniem
AFUDTZ*	Brak możliwości reklasyfikacji zgodnie z rozporządzeniem	X	Obowiązek reklasyfikacji w sytuacji opisanej w rozporządzeniu
AFDDS*	Brak możliwości reklasyfikacji zgodnie z rozporządzeniem	Reklasyfikacja tylko w wyjątkowych sytuacjach opisanych w rozporządzeniu	X

Oznaczenia:

* Grupa pierwotna.

**Grupa docelowa.

AFIZFWWWG w tym AFIZFPDO – aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej w tym aktywa finansowe i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu.

AFUDTZ – aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności.

AFDDS – aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2013, poz. 329; Pielichaty, 2011, s. 109–115; Gabrusewicz (red.), s. 78–80).

Klasyfikacja obligacji oraz ich ewentualna reklasyfikacja wpływa na przyjętą metodę wyceny bilansowej tych papierów wartościowych.

3. Wycena bilansowa obligacji w bankach spółdzielczych

Obligacje zakwalifikowane do kategorii aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez zysk lub stratę, w tym aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się na dzień bilansowy według metody wartości godziwej zgodnie z par. 36, ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2013, poz. 329). Przy czym za wiarygodną uznaje się wartość godziwą ustaloną na podstawie par. 36, ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2013, poz. 329). Wyróżnia się w tym zakresie:

1. Wycenę instrumentu finansowego po cenie ustalonej na aktywnym rynku regulowanym.
2. Oszacowanie ceny instrumentu finansowego, dla którego nie istnieje aktywny rynek regulowany, na podstawie publicznie ogłoszonej ceny nieróżniącego się istotnie, podobnego instrumentu finansowego, albo cen składników złożonego instrumentu finansowego.
3. Zastosowania właściwego modelu wyceny instrumentu finansowego, a wprowadzone do tego modelu dane wejściowe pochodzą z aktywnego rynku regulowanego.

4. Oszacowania ceny instrumentu finansowego za pomocą metod estymacji powszechnie uznanych za poprawne.

Obligacje w Polsce są notowane na rynku Catalyst Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Ze względu na to, że rynek obligacyjny jest w naszym kraju w fazie początkowego rozwoju ilość notowanych papierów jest ograniczona. Z punktu widzenia wykorzystania cen z rynku regulowanego do ustalenia wartości godziwej obligacji należy zwrócić uwagę na fakt, że na tym rynku znajdują się obligacje skarbowe, jak również obligacje komunalne, korporacyjne i spółdzielcze wybranych emitentów. Na rynku Catalyst notowane są obligacje w formule rynku regulowanego i alternatywnego systemu obrotu. Przedmiotem zainteresowania zgodnie z wytycznymi powinny być te obligacje, które są oznaczone symbolami GPW RR (rynek regulowany prowadzony przez Giełdę Papierów Wartościowych) i BS RR (rynek regulowany prowadzony przez Bond Spot S.A.).

Z punktu widzenia banku spółdzielczego ten sposób ustalenia wartości godziwej niesie najniższe ryzyko kwestionowania wycen np. przez biegłego rewidenta (Lusztyn, 2012, s. 89–100). Należy mieć również na uwadze fakt, że w wielu przypadkach równanie wartości godziwej i ceny rynkowej (nawet z aktywnego rynku regulowanego) może powodować pewne problemy w sprawozdawczości finansowej banku spółdzielczego. Związane jest to głównie ze spekulacjami oraz brakiem płynności na rynku papierów wartościowych (Frendzel, 2011, s. 54–56). Ceny papierów wartościowych mogą w takich sytuacjach gwałtownie rosnąć lub spadać.

Wiadomo, że w sytuacji pojawienia się obligacji z oznaczeniem GPW ASO lub BS ASO nie będzie możliwe bezpośrednie wykorzystanie informacji o cenie i przyjęcie jej za punkt odniesienia w wyznaczaniu wartości godziwej. Zdaniem autora obowiązujące rozporządzenie nie uwzględnia bezpośrednio istnienia alternatywnego systemu obrotu, ale pozwala oszacować cenę obligacji na podstawie publicznie ogłoszonej ceny nieróżniącego się istotnie, podobnego instrumentu finansowego, albo cen składników złożonego instrumentu finansowego. Przy czym w tym ujęciu przyjmuje się, że cena nieróżniącego się instrumentu finansowego to szukana cena obligacji z alternatywnego systemu obrotu.

W praktyce rynków finansowych wykształcone zostały modele wyceny papierów wartościowych oparte na zasileniach informacyjnych z aktywnego rynku regulowanego. W przypadku obligacji mogą to być metody związane ze stopą zwrotu z obligacji, określanej jako YTM – Yield To Maturity (Reilly, Brown, 2012, s. 591–690; Demodaran, 2002, s. 887–922).

Ustalenie wartości godziwej obligacji jest również możliwe przy zastosowaniu znanych metod estymacji. Na rynkach finansowych często jest wykorzystywana metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Może być ona zastosowana również do wyceny obligacji (Jajuga, Jajuga, 2012, s. 104).

Po dokonaniu wyceny bilansowej obligacji należy ustalić i rozliczyć tzw. różnice z wyceny (porównując wartość bilansową z wartością według której dana obligacja jest ujęta w księgach rachunkowych można ustalić różnice z wyceny).

W przypadku pojawienia się tych różnic w grupie obligacji zakwalifikowanych jako aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę, w tym aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu rozlicza się je w bankach spółdzielczych wynikowo. Natomiast w przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży powstałe różnice odnoszone są na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności wyceniane są na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu zgodnie z par. 36, ust. 4 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2013, poz. 329). Kluczowym elementem, który umożliwia ustalenie wartości obligacji przy zastosowaniu tej metody jest efektywna stopa procentowa. W praktyce mogą wystąpić pewne problemy z jej oszacowaniem, w szczególności dotyczy to obligacji o zmiennych kuponach odsetkowych, obligacji z dyskontem i zmiennymi kuponami odsetkowymi oraz obligacji z premią i zmiennymi kuponami odsetkowymi. Często parametrem zmienności od którego uzależnione są odsetki jest WIBOR. Każda jego zmiana powoduje korektę efektywnej stopy procentowej i wyliczonego zamortyzowanego kosztu.

Według zamortyzowanego kosztu wyceniane na dzień bilansowy są również zobowiązania finansowe, które nie zostały zakwalifikowane do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z par. 36, ust. 8 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości banków (Dz.U. 2013, poz. 329).

Powstałe różnice z wyceny na dzień bilansowy obligacji z grupy aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności oraz zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie należy rozliczyć wynikowo.

Reklasyfikacja obligacji również wpływa w późniejszym czasie na wycenę bilansową tych papierów wartościowych. Należy zauważyć, że w przypadku obligacji wycenianych w wartości godziwej (aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży) po przekwalifikowaniu do papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności, zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie) przyjmuje się, że ostatnia wartość bilansowa ustalona na podstawie wartości godziwej jest pierwszym zamortyzowanym kosztem. Natomiast w sytuacji odwrotnej, kiedy reklasyfikacja następuje z obligacji wycenianych według zamortyzowanego kosztu (aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności, zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu) na papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej (aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu) należy przyjąć, że ostatnia wartość bilansowa ustalona według zamortyzowanego kosztu będzie stanowić pierwszą wartość godziwą.

Uwagi końcowe

Banki spółdzielcze muszą dostosowywać politykę rachunkowości do uregulowań prawnych w zakresie klasyfikacji, reklasyfikacji i wyceny bilansowej obligacji. W pewnym aspekcie również rozwój rynków finansowych i wprowadzanie innowacji w zakresie instrumentów finansowych, w tym również dotyczących nowych rodzajów obligacji doprowadzi do powstania wielu problemów w bankach spółdzielczych. Jeżeli będą one nabywać lub emitować tego typu papiery wartościowe to powinny zostać zobligowane do aktualizacji i rozszerzania w tym obszarze swojej polityki rachunkowości.

Literatura

- Chluska, J. (2011). Polityka rachunkowości w Rosji i w Polsce-wybrane aspekty. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 60 (116).
- Demodaran, A. (2002). *Investment Valuation. Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset. Second Edition*. New York: John&Sons Inc.
- Frendzel, M. (2011). *Przydatność informacyjna wartości godziwej jako podstawy pomiaru w rachunkowości i ograniczenia jej stosowania w praktyce*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Gabrusewicz, W. (red.). (2012). *Rachunkowość instytucji finansowych i jednostek budżetowych*. Warszawa: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.
- Hendriksen, E.A., van Breda, M.F. (2002). *Teoria rachunkowości*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Jajuga, K., Jajuga, T. (2012). *Inwestycje. Instrumenty finansowe. Aktywa niefinansowe. Ryzyko finansowe. Inżynieria finansowa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Krzywda, D. (2013). *Zmiany zasad (polityki) rachunkowości, wartości szacunkowych, poprawianie błędów, zdarzenia następujące po dniu bilansowym – ujęcie i prezentacja*. Warszawa: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.
- Lusztyn, M. (2012). Zarządzanie ryzykiem modeli wyceny instrumentów finansowych w banku w świetle regulacji nadzorczych. *Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, 122.
- Nowak, E. (2011). Zasady rachunku kosztów jako element polityki rachunkowości. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 181.
- Pielichaty, E. (2011). Przekwalifikowanie instrumentów finansowych – sposób na poprawę ich wyceny w świetle Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. *Nauki o finansach*, 2 (7).
- Reilly, F.K., Brown, K.C. (2012). *Investment Analysis and Portfolio Management. Tenth Edition*. Mason-Ohio: South-Western Cengage Learning.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 sierpnia 2011 r. w sprawie określenia wzorcowego planu kont dla banków. Dz.U. 2011, poz. 1082.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Dz.U. 2010, poz. 329.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych. Dz.U. 2001, poz. 1674, z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Dz.U. 2008, poz. 2066.
- Uchwała Zarządu Banku BPS S.A. Nr 81/14/ABC/DRS/2011 z dnia 13 września 2011 r. z późn. zm.
- Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach. Dz.U. 2015, poz. 238.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Dz.U. 1997, poz. 128.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Dz.U. 1994, poz. 330, z późn. zm.

BONDS IN THE COOPERATIVE BANKS POLICY ACCOUNTING

Abstract: *Purpose* – the purpose of this article is to identify possibilities of adaptation and extension of solutions for policy accounting in cooperative banks, especially in the classification, reclassification and bonds balance sheet valuation. *Design/Methodology/Approach* – in this article are used a critical literature and legal acts review and reasoning by analogy method. *Findings* – this study showed possibilities of classification and reclassification bonds in cooperative banks policy accounting. Particular attention has been paid also to the fair value and her using in bonds balance sheet valuation. *Originality/value* – the development filled identified cognitive gap.

Keywords: classification of bonds, reclassification of bonds, bonds balance sheet valuation in cooperative banks

Cytowanie

- Szydelko, Ł. (2016). Obligacje w polityce rachunkowości banków spółdzielczych. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 2/2 (80), 177–184. DOI: 10.18276/frfu.2016.2.80/2-19; www.wneiz.pl/frfu.